

JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHISINING PEDAGOGIK QOBILİYATLARINI NAMOYON BO'LISHI.

Jalolov Jononbek Jamil o'g'li
Navoiy Davlat Pedagogika
Instituti 2-kurs magistranti
Ma'murov B.B
Ilmiy rahbar: p.f.d

Annotatsiya: *Ushbu quyida berilgan maqolada jismoniy tarbiya fani o'qituvchisining pedagogik mahoratini tashkil etish va takomillashtirish va amaliyotga keng tadbiq etish kerakligi, sportchi mutaxassislarni tayyorlash jarayonining ijtimoiy va biologik jihatlari bilan sport-texnika natijalarining o'sish sur'ati orasidagi o'zaro ta'sir tamoyillari haqida fikr yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *Pedagog, o'qituvchi, pedagogik, mahorat, sport, jismoniy tarbiya, takomillashtirish.*

Аннотация: *В следующей статье рассматривается организация и совершенствование педагогического мастерства учителя физической культуры и необходимость его широкого применения на практике, взаимосвязь социальных и биологических аспектов процесса подготовки спортивных специалистов и темпов роста спортивных -технические результаты обсуждаются принципы тайны.*

Ключевые слова: *Педагог, учитель, педагогика, мастерство, спорт, физическое воспитание, совершенствование.*

Annotation: *In the following article, the organization and improvement of the pedagogical skills of the physical education teacher and the need for wide application in practice, the interaction between the social and biological aspects of the process of training sports professionals and the growth rate of sports-technical results the principles of mystery are discussed.*

Key words: *Pedagogue, teacher, pedagogy, skill, sport, physical education, improvement*

Boshqa bir qancha sohalarda bo'lgani kabi jismoniy tarbiya va sportda ham o'qituvchi-pedagoglarning roli va ahamiyati juda kattadir. Jismoniy tarbiya fani o'qituvchisining professional sifatlari tuzilishida tadqiqotchilar quyidagi punktlarni belgilaydilar :

1.Dunyoqarash, ishonch va ideallar, madaniyat darajasini o'quvchi va talabalarga singdirish va ularda rivojlanishi zarur bo'lgan axloqiy xususiyatlar;

2. O'qituvchi tomonidan pedagogik faoliyatga ijobiy munosabat, shaxsning pedagogik yo'nalganligi, pedagogik moyilliklar, boshqacha aytganda, o'qituvchining pedagogik ishga o'zini baxshida etishga intilishi va bunga barqaror xohish bo'lishi;

3. Maxsus pedagogik bilim, malaka va ko'nikmalarni vosita, usul va jihozlar jamlanmasi yordamida aqlli, yaxshi, abadiy bo'lishga erishiladi.

4. Pedagogik qobiliyatlar, ya'ni ta'lim vositalari, usullari va qurollaridan ta'limning maqsadi va auditoriyaga muvofiq holda samarali foydalanish.

Shunday qilib, jismoniy tarbiya o'qituvchisining o'qitishdagi muvaffaqiyat shaxsning ilg'or dunyoqarashi, yuqori axloqiy sifatleri, yuksak bilim darajasi, professional malaka va ko'nikmalari, yuqori darajali ijtimoiy madaniyati va pedagogik yo'nalganligiga bog'liq. Shaxsning pedagogik faoliyat talablariga javob beruvchi va ushbu faoliyatni egallashdagi muvaffaqiyatini aniqlab beruvchi pedagogik qobiliyatdir.

Har bir jismoniy tarbiya o'qituvchisi yoki pedagog ta'lim oluvchiga pedagogik ta'sir ko'rsatishni ko'pgina parametrlarga ko'ra tuzadi: jismoniy va emotsional-ruhiy holat, yoshga oid va madaniy rivojlanishning umumiy darajasi, munosabatlarning shakllanganligi, ma'naviy va aqliy rivojlanish va boshqalar. Pedagogik ta'sir xarakterini ko'p jihatdan aniqlab beruvchi pedagogik texnologiya nuqtai nazaridan o'quvchilarga pedagogik ta'sir usulini qo'llashning bir necha qoidalari bor:

- jismoniy tarbiya darslarida o'quvchilarga nisbatan talab va hurmatning uyg'unligi;
- har qanday sport mashg'ulotlarida pedagogik ta'sirning oldindan tayyorlanganligi;
- pedagogik ta'sirni mashg'ulot oxirigacha olib borish;
- ta'lim natijasi uchun mas'uliyatni his qilish qobiliyati;

Jismoniy tarbiya va sport sohasida ba yoki boshqa jabhalarda bo'lsin, ta'lim muvaffaqiyati jismoniy tarbiya o'qituvchisi yoki boshqa pedagog kadrlarning pedagogik mahorati va shaxsiy xususiyatlariga ko'p jihatdan bog'liq.

O'qituvchi asosiy omil hisoblanib, kasbiy tayyorgarlik jarayonida talaba va o'quvchi shaxsini rivojlantirishda strategik rolni bajaradi.

Jismoniy tabiya o'qituvchisi faoliyatining asosiy mazmuni o'z ichiga bir qancha funksiyalarning bajarilishini oladi: o'qitish, tarbiyalash, amaliy va nazariy jihatdan sportchilarning natijalarini yuzaga chiqarish, tashkilotchilik va tadqiqotchilik. O'qituvchi uchun pedagogik va ilmiy faoliyatni uyg'unlashtirish xosdir. Tadqiqotchilik ishi uning ichki dunyosini boyitadi, ijodiy potensialini rivojlantiradi, ilmiy bilim darajasini oshiradi.

Pedagogik maqsadlar ko'pincha materialni chuqur umumlashtirish va tizimlashtirishga, asosiy fikr va xulosalarni to'g'ri ifodalash, aniqlashtiruvchi savolni qo'yish va farazlar yaratishga olib keladi.

Kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, agar pedagogik faoliyat ilmiy faoliyat bilan mustahkamlanmasa, professional pedagogik mahorat tez so'nadi. Professionallik pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish asosidagina pedagogik vazifalarni ko'rish hamda ularni hal qilishning optimal usullarini topish mahoratida namoyon bo'ladi.

Jismoniy tarbiya o'qituvchisining pedagogik ijodiy o'ziga xosligi – bu har qanday ijod

kabi shaxs bilan mustahkam bog'liq hodisa. O'qituvchining mehnati 3 tarkibiy qismni o'z ichiga oladi: pedagogik faoliyat, pedagogik muloqot, shaxs. Shaxs – mehnatning asosiy omili, pedagogik faoliyat va pedagogik muloqotni, professional holatini aniqlovchi bo'lib hisoblanadi.

Pedagogik faoliyat – bu mehnat faoliyati, pedagogik muloqot uning iqlimi, atmosferasi, shaxs esa o'qituvchining qadriyatli mo'ljallari, ideallari, ishining ichki modulidir.

Agar pedagogik tizimga bildirilgan maqsad va vazifalar, mazmun, me'yor, mezonlar o'qituvchi va olim faoliyatining tashqi obyektiv tarkibi hisoblansa, ilmiy pedagogik faoliyatning yo'l va usullari alohida subyektiv xususiyatga ega bo'ladi. Ularni jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida qo'llash har bir pedagogning qobiliyatlariga bog'liq bo'ladi .

Jismoniy tarbiya o'qituvchisining tashkilotchilik qobiliyatlari o'zini, o'z vaqtini, talabalarning alohida guruhli va jamoaviy faoliyatini tashkil qilish mahoratida, ilmiy muammo atrofida ishonchli yordamchilar, hamfikrlarni birlashtira bilish layoqatida ko'rinadi. Tashkilotchilik qobiliyati sportchilarning asosiy tarkibiy qismi innovatsion texnologiyalarni tadbiiq etishda, kichik guruhlarda ish olib borishda yetakchi hisoblanadi.

Kommunikativ tarkibiy qismlar ham o'qituvchi faoliyatida muloqot qobiliyatini anglatadi va nafaqat ilmiy va pedagogik kommunikatsiya vositasini, balki faoliyatda professionallikni takomillashtirish sharti va sportchilarni rivojlantiruvchi manbaa hamda talabalarni tarbiyalash vositasi sifatida ko'riladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ўзбекистон Республикасининг “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” тўғрисидаги Қонуни. Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. Т., Шарқ, 1997.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги қарори (1999 йил 16 август). Халқ таълими журнали. 1999, № 5.

3. Каримов И.А. Юксак малакали мутахассислар – тараққиёт омили. Т., Ўзбекистон, 1995.

4. Хо'jaev F. O'zbekistonda jismoniy tarbiya. 1997 y.

5. Goncharova O.V. Yosh sportchilarning jismoniy qobiliyatlarini rivojlantirish. o'quv qo'llanma, Toshkent., O'z DJTI, 2005 y